

Vestkanten barnehager

7004 Trondheim

Vår saksbehandler
Elin Grønvold Aunet

Vår ref.
20/27079
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
27.11.2020

Vestkanten barnehager- rapport fra tilsyn 16.10.2020 etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler -pålegg om retting

Miljøenheten gjennomførte 16.10.2020 tilsyn med Vestkanten barnehager (Ilsvika, Møllebakken og Trolla barnehager). Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Vestkanten barnehager har gjennomført flere risikovurderinger som grunnlag for rutiner, og har etablert et internkontrollsystem for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet. Vårt inntrykk er at barnehagene i stor grad har kartlagt og vurdert risikoforhold, og at risikoforhold vurderes kontinuerlig. Det gjenstår imidlertid noe dokumentasjon på risikovurderinger.

Ved tilsynet ble det også avdekket mangelfull rutine for melding og håndtering av avvik og konkrete avvik på sikkerhet for barn.

Avvik 1: Barnehagene har ikke dokumentert risikovurderinger for alle relevante situasjoner og aktiviteter i barnehagedriften som kan medføre fare for barn.

Avvik 2: Vestkanten barnehager har ikke tydeliggjort og skriftliggjort hva som er avvik, hvor ulike typer avvik skal meldes, hva som skal dokumenteres og oppfølging av meldte avvik.

Avvik 3: Befaring avdekket manglende skåldesikring på vannkraner på kjøkken på Trolla og Møllebakken samt løse lyslenker på Ilsvika.

Vi gir samtidig merknader hvor vi vurderer at enheten har et forbedringspotensial, og som vi sterkt anbefaler enheten å følge opp.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg er 15.12.2020

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at vi vurderer å gi virksomheten pålegg om retting. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 15.12.2020**. Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik

Frist for retting av avvik vil bli satt til **1.2.2021**.

2. Beskrivelse av Vestkanten barnehager

Vestkanten barnehager består av tre hus, Møllebakken med 24 barn, Trolla med 38 barn og og Ilsvika med 33 barn.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14) og internkontroll og avvikshåndtering (jf § 4).

Tilsynet startet med et felles oppstartsmøte for barnehagene som skal ha tilsyn på samme tema i 2020. Møtet ble avholdt i begynnelsen av mars 2020. Tilsynsbesøket ble gjennomført 16.10.2020, hvor det ble tatt en gjennomgang av fremlagt dokumentasjon med enhetsleder og avdelingsleder. Det ble også gjennomført intervju med tre ansatte og befaringer i deler av bygningene og uteområdene til de tre barnehagene.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

- Oversikt over barnehagens internkontrollsystem for miljørettet helsevern
- Diverse risikovurderinger av blant annet uteområdet, turer, turplasser og uteområder.
- Diverse rutiner for å ivareta barns sikkerhet
- Beredskapsplan
- Årshjul HMS

Deltakere ved tilsynet

Britt Holm, enhetsleder

Thina Johnsen Eid, avdelingsleder

Anita Grindberg, ped.leder Ilsvika

Berit Rønningsgrind, ped.leder Møllebakken

Mette Loe, Trolla

Thea Berg Lauvsnes, rådgiver Miljøenheten

Elin Grønvold Aunet, rådgiver, Miljøenheten

3.1. Har barnehagen tilstrekkelig oversikt over risikoforhold?

Avvik 1: Barnehagene har ikke dokumentert risikovurderinger for alle relevante situasjoner og aktiviteter i barnehagedriften som kan medføre fare for barn.

Barnehagen må lage en oversikt over risikoforholdene i barnehagen, og på bakgrunn av denne revidere og detaljere planen for gjennomføring av risikovurderinger av forhold som kan medføre skader og ulykker. Planen skal inkludere konkret framdrift for temaet som skal vurderes vår 2021, beskrive prosess og hvordan gjennomgang og skriftliggjøring av rutiner kobles opp mot risikovurderingene. Planen skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Barnehagen har gjennomført flere risikovurderinger som omfatter mange relevante hendelser som kan medføre risiko for skade på barn. Risikovurderingen har blitt mer systematisk dokumentert siden 2018. Det er gjennomført risikovurderinger på de ulike husene og avdelinger med bred deltakelse av de ansatte. Temaer så langt har vært mat og måltid, legging/soving samt ulike forhold de ønsker å utbedre (som for eksempel trapp Møllebakken, klemfare dører). Felles tema for risikovurderinger nå i høst har vært tur og utemiljø. Ved skriftliggjøring av risikovurderingene er det hovedsakelig brukt risikomatrix med bruk av tall for å beskrive grad av sannsynlighet, konsekvens og risiko. Eksisterende og eventuelt nye rutiner og tiltak er beskrevet.

Ved tidspunktet for tilsynsmøtet var ikke alle rutiner knyttet til disse temaene fullstendig gjennomgått enda for å sikre at tiltak i risikovurderingene var tilstrekkelig skriftliggjort. Det er ledelsen som har ansvaret for denne gjennomgangen og sammenstillingen. Enheten har laget en tidsplan for gjennomføring av risikovurderinger for ulike tema som strekker seg t.o.m. 2022. Tidsplanen inneholder delvis beskrevet hva slags tema som skal risikovurderes, en kort beskrivelse av hvorfor dette temaet er viktig og når dette er planlagt gjennomført.

Vurdering

Risikovurdering er en systematisk arbeidsmetode for å kartlegge og komme fram til grad av risiko for ulike aktiviteter/hendelser, og for å gjøre objektive og sammenlignbare vurderinger er det viktig å skille mellom sannsynligheten for at en hendelse inntreffer og konsekvensen hvis den skulle inntreffe. Til sammen utgjør sannsynlighet og konsekvens risikoen for en hendelse.

Veileder til forskriften, Miljø og helse i barnehagen, sier at barnehagen skal gjennomføre risikovurderinger av forhold som omhandles i forskriften og som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§ 7). Disse risikovurderingene må dokumenteres, jf. forskriftens § 4 Ansvar. Internkontroll og kravet til dokumentasjon jf internkontrollforskriften. Dette henger sammen med det formålsparagrafen sier om systematisk forebygging av sykdom og skade, ikke bare rutiner for håndtering av slike hendelser når de først oppstår. I forebyggende arbeid er det et viktig prinsipp at det som avdekkes gjennom risikovurderinger ligger til grunn for rutiner som skal ivareta sikkerheten.

Vår vurdering er at Vestkanten barnehager har et bevisst forhold til ulike risikoforhold i barnehagene, og har gjennomført og dokumentert risikovurderinger for mange relevante hendelser og tema. Barnehagene har jobbet godt og grundig med de risikovurderingene de har gjort hittil, og har lagt vekt på prosessen og det å få med personalet.

Vårt inntrykk er at barnehagene har en overordnet oversikt over risikoforhold, men mangler mer detaljerte risikovurderinger og dokumentasjon av disse for noen av temaene. Eksempler på tema som ikke er risikovurdert er barnehagens lokaler og uteområdene/utelekeklassene på de ulike barnehagene.

Barnehagen må lage en oversikt over risikoforholdene i barnehagen, og på bakgrunn av denne revidere og detaljere planen for gjennomføring av risikovurderinger av forhold som kan medføre skader og ulykker. Planen skal inkludere konkret framdrift for temaet som skal vurderes vår 2021, beskrive prosess og hvordan gjennomgang og skriftliggjøring av rutiner kobles opp mot risikovurderingene. Planen skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

3.2. Driver barnehagen systematisk internkontroll som forebygger ulykker og skader?

Avvik 2: Vestkanten barnehager har ikke tydeliggjort og skriftliggjort hva som er avvik, hvor ulike typer avvik skal meldes, hva som skal dokumenteres og oppfølging av meldte avvik.

Enheten må skriftliggjøre og tydeliggjøre hva som er avvik, hvor ulike typer avvik, feil og mangler skal meldes og hva som skal dokumenteres. Rutine og ansvar for oppfølging av avvik og regelmessig gjennomgang av meldte avvik må beskrives. Systemet for avviksmelding må gjøres kjent blant ansatte.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler § 4 Ansvar. Internkontroll.

Observasjon

Barnehagen benytter felles rutiner for barnehager i Kvaliteket som utgangspunkt. Det er også utarbeidet flere rutiner tilpasset enheten, og i noen tilfeller de ulike barnehagene og de ulike avdelingene. Rutinene er lagret i Kvalitet og på google disk/teamdisk, og det er regelmessig gjennomgang av rutiner med personalet, både i møter og ved lesing på egenhånd.

Avdelingene har permer med sjekklister i papirformat, men prøver ellers å benytte elektronisk system. Ledelsen jobber med å få plass digital signering på leste dokumenter. Det er utarbeidet flere årshjul, som systematiserer enhetens arbeid med HMS på ulike nivåer.

Ved barnehagene gjennomføres ulike kontroller av barnas leke- og oppholdsareal, både ute og inne. Dette omfatter alt fra daglig sjekk av uteområdet, vernerunder innendørs og årlig kontroll av lekeplassutstyr av ekstern lekeplasskontrollør.

Avvikshåndtering

Rutine for melding av avvik er gjennom Kvaliteket/TQM. I tillegg har barnehagen vaktmesterbok hvor mindre alvorlige bygningsfysiske feil og mangler registreres. I følge ledelsen meldes det relativt lite avvik, men det har vært mange dialoger på dette, og ansatte er gode på å spørre om de er i tvil. Ledelsen følger opp avvik fra vernerunder, kontroll m.m. og melder til Trondheim eiendom der det er aktuelt. Dette skjer hovedsakelig via e-post.

Enheten har ikke en tydelig rutine for melding av avvik med definisjon av avvik, hvilke avvik som skal meldes hvor, regelmessig gjennomgang av meldte avvik.

Ved skader på barn brukes småskadeskjema. Gjennomganger av meldte avvik er ikke angitt på årshjul for HMS eller lignende.

Vurdering

Vår vurdering er at barnehagen i stor grad har etablert rutiner for å ivareta barnas helse, miljø og sikkerhet i tråd med forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. Barnehagene har gjennomført en rekke risikovurderinger over relevante forhold i barnehagene og har i forbindelse med risikovurderingene beskrevet mange tiltak og rutiner for å redusere risikoen og i stor grad tydeliggjort disse i form av skriftlige rutiner.

Avvikshåndtering

Tilsynet ga inntrykk av at feil, mangler og avvik i stor grad rettes fortløpende, men at barnehagene ikke i stor nok grad skriftliggjør avvik. Enheten må foreta en gjennomgang av hva som er avvik og hvordan det skal dokumenteres. Dette må skriftliggjøres og gjøres kjent for personalet. Dette gjelder alle typer avvik, dvs bygningsmessige feil og mangler, avvik påpekt ved vernerunder, forbedringsmeldinger, skademeldinger på barn og avvik fra egne rutiner. Vi anbefaler at både avvik og forbedringsmeldinger meldes i samme system, (fortrinnsvis Kvaliteket), slik at ledelsen får en bedre oversikt over hvordan internkontrollen og rutinene kan forbedres.

Innmeldte avvik, forbedringsmeldinger, mangler etter vernerunder og skademeldinger bør gjennomgås samlet hvert år. Dette for å vurdere om avvik er tilfredsstillende håndtert, om det er gjentatte hendelser og om rutiner bør revideres.

Forskriftens § 4 pålegger virksomheten å ivareta forskriftens bestemmelser og etablere et internkontrollsystem. Internkontroll er en kontroll barnehagen selv utfører, og som dokumenterer at regelverk etterleves på en systematisk måte. Barnehagen skal altså vite hva den skal gjøre, gjøre det, og etterpå kunne dokumentere at den har gjort det. Internkontrollsystemet skal gjøre det enkelt å drive kontinuerlig forbedringsarbeid i barnehagen. Internkontrollen skal dokumenteres i den form og omfang som er nødvendig på bakgrunn av den aktiviteten som drives, størrelsen på virksomheten og hvilke risikoforhold som gjør seg gjeldende.

Krav til skriftlige rutiner vil generelt gjelde der mangel på slik dokumentasjon kan ha negativ innvirkning på barnas miljø.

3.3. Beredskap. Bli ulykkes- og faresituasjoner i barnehagen håndtert på en tilfredsstillende måte?

Merknad 2: Barnehagene bør gjennomføre beredskapsøvelser ut over brannøvelser og førstehjelpskurs, og det bør utarbeides en plan for øvelsene.

Observasjon

Vestkanten barnehagers beredskapsrutiner består av flere beredskapsrutiner i Kvaliteket utarbeidet felles for barnehager, samt noen lokalt utarbeidede rutiner. Disse gjennomgås med personalet regelmessig. I tillegg har barnehagen en beredskapsplan laget ut fra kommunal mal for beredskapsplan for barnehager for Trondheim kommune.

Det gjennomføres regelmessig brannøvelser og førstehjelpskurs.

Vurdering

Vi vurderer at barnehagen har en beredskapsplan for å håndtere en rekke ulykkes- og faresituasjoner, men at det er nødvendig å gjennomgå denne i sin helhet for å sikre at den er oppdatert og tilpasset til lokale forhold.

Det forventes videre at barnehager til en viss grad øver på hendelsene eller på annen måte gjennomgår beredskapsplanen sin for å sikre at den fungerer for de gitte situasjonene. Det kan være fullskalaøvelser eller diskusjonsøvelser av aktuelle caser. Øvelser kan være en effektiv måte for ansatte å bli gjort kjent med beredskapen for alvorlige hendelser på. I tillegg er det en effektiv måte å vurdere om planene/rutinene er tilstrekkelige og hensiktsmessige, og vil fungere i en kritesituasjon. Det forventes at det er sammenheng mellom oversikten over risikoforholdene/-vurderingene og type hendelser som er med i beredskapsplanen. Revisjon av beredskapsplanen bør baseres på gjennomførte risikovurderinger og kommunens mal for beredskapsplan.

3.4. Andre forhold fra befaring av inneområdet og utelekeområdet

Avvik 3: Befaring avdekket manglende skåldesikring på vannkraner på kjøkken på Trolla og Møllebakken samt løse lyslenker på Ilsvika.

Vannkraner må skåldesikres eller på annen måte gjøres utilgjengelig for barn. Løse lyslenker på festes eller fjernes.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap

Observasjon

Under befaring av barnehagene registrerte vi løse lyslenker på Ilsvika, og manglende skåldesikring av kraner på kjøkken ved Møllebakken og Trolla.

Vurdering

Forskriftens § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap sier at virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges.

Vi vurderer at barn relativt lett kan klare å komme seg opp til kjøkkenbenken. Barns hud er tynnere og mer ømfintlig enn voksnes, og skåldeskader oppstår derfor raskere og ved lavere temperaturer. Tappedsteder som er tilgjengelig for barn skal derfor være skåldesikret, slik at de holder en temperatur på maks 38 °C. Løse lyslenker vil kunne utgjøre kvelningsfare for barn. Forholdene vi observerte på befaringen utgjør potensielle farer for barna, og enkle tiltak vil kunne redusere risikoen for at det oppstår skader.

Barnehagen må sørge for at sikkerhetskontroller også omfatter punkter som vannkraner og løse ledninger/lyslenker.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Med hilsen
Trondheim kommune

Hans Fredrik Nyvold Kvitvang
enhetsleder

Elin Grønvold Aunet
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopimottaker:

Postmottak Fagenhet for oppvekst og utdanning
Ella Marie Ingdal, Kommunalsjef for barnehage